Trešdiena, 2021. gada 10. marts

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

REZOLŪCIJAS

EIROPAS PARLAMENTS

P9_TA(2021)0071

PTO prasībām pielāgots ES oglekļa ievedkorekcijas mehānisms

Eiropas Parlamenta 2021. gada 10. marta rezolūcija par virzību uz PTO prasībām pielāgotu ES oglekļa ievedkorekcijas mehānismu (2020/2043(INI))

(2021/C 474/01)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā nolīgumu, ko pieņēma ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) Pušu konferences 21. sesijā (*COP 21*) Parīzē 2015. gada 12. decembrī (Parīzes nolīgums),

— ņemot vērā Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmas 2019. gada ziņojumu par plaisu starp emisiju samazināšanas vajadzībām un perspektīvām,

— ņemot vērā Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) īpašo ziņojumu "Globālā sasilšana par 1,5 °C" un īpašo ziņojumu par okeānu un kriosfēru,

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu par Eiropas zaļo kursu (COM(2019)0640),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 17. septembra paziņojumu "Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vēriena kāpināšana" (COM(2020)0562) un tam pievienoto ietekmes novērtējumu (SWD(2020)0176),

— ņemot vērā Eiropadomes 2019. gada 12. decembra un 2020. gada 17.–21. jūlija sanāksmē pieņemtos secinājumus,

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 23. jūlija rezolūciju par Eiropadomes 2020. gada 17.–21. jūlija ārkārtas sanāksmes secinājumiem [1],

— ņemot vērā Eiropas Revīzijas palātas secinājumus un ieteikumus 2020. gada 15. septembra Īpašajā ziņojumā Nr. 18/2020 "ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēma: kvotu bezmaksas piešķiršana ir jāizmanto mērķtiecīgāk",

— ņemot vērā Parlamenta 2019. gada 28. novembra rezolūciju par ārkārtas situāciju klimata un vides jomā [2],

— ņemot vērā Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūciju par Eiropas zaļo kursu [3],

---

[1] Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0206.
[2] Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0078.
[3] Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0005.

— ņemot vērā Parlamenta nostāju par 2030. gada klimata mērķrādītāju, proti, siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu par 60 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeņiem ([4]),

— ņemot vērā Reglamenta 54. pantu,

— ņemot vērā Starptautiskās tirdzniecības komitejas, Ekonomikas un monetārās komitejas, Budžeta komitejas un Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejas atzinumus,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas ziņojumu (A9-0019/2021),

A. tā kā klimata pārmaiņu nelabvēlīgā ietekme ir tiešs drauds cilvēku iztikai un sauszemes un jūras ekosistēmām, kā to apstiprina Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) īpašais ziņojums "Globālā sasilšana par 1,5 °C" un īpašais ziņojums par okeānu un kriosfēru; tā kā šī ietekme visās valstīs nav vienāda un vissmagāk skar nabadzīgākās valstis un cilvēkus;

B. tā kā saskaņā ar Pasaules Veselības organizācijas (PVO) datiem var sagaidīt, ka no 2030. gada klimata pārmaiņas papildus izraisīs aptuveni 250 000 nāves gadījumu gadā, kam iemesli būs nepietiekams uzturs, malārija, diareja un pārmērīgs karstums;

C. tā kā vidējā pasaules temperatūra jau iepriekš ir paaugstinājusies par 1,1 °C virs pirmsindustriālā līmeņa ([5]);

D. tā kā ES un tās dalībvalstis saskaņā ar Parīzes nolīgumu ir apņēmušās īstenot klimata pasākumus, pamatojoties uz jaunākajiem pieejamajiem zinātniskajiem pierādījumiem, un to mērķis tagad ir ne vēlāk kā līdz 2050. gadam nodrošināt klimatneitralitāti;

E. tā kā dažu pēdējo desmitgažu laikā ES ir izdevies veiksmīgi atsaistīt teritoriālās siltumnīcefekta gāzes (SEG) emisijas no ekonomiskās izaugsmes, SEG emisijām laikā no 1990. līdz 2019. gadam samazinoties par 24 %, kamēr IKP pieauga par vairāk nekā 60 %; tā kā tajā nav ņemtas vērā ES emisijas, ko ietver tās starptautiskā tirdzniecība, un tādējādi nepienācīgi ir novērtēta tās globālā oglekļa dioksīda pēda;

F. tā kā 2015. gadā importēto un eksportēto emisiju attiecība Eiropas Savienībā bija 3:1, importējot 1,317 miljardus tonnu CO_2 un eksportējot 424 miljonus tonnu ([6]);

G. tā kā esošie ES tiesību akti ir bijuši efektīvi līdz šim pieņemto klimata mērķu īstenošanā; tā kā, kā uzsvēra Eiropas Revīzijas palāta ([7]), emisijas kvotu tirdzniecības sistēma (ES ETS) savā pašreizējā veidā, jo īpaši esošie noteikumi par oglekļa emisiju pārvirzi, nav snieguši efektīvus stimulus nepieciešamajai atsevišķu nozaru dekarbonizācijai, jo īpaši rūpniecībā, un dažos gadījumos ir radījuši nepamatotu negaidīto papildu peļņu ieinteresētajiem uzņēmumiem;

H. tā kā Komisijai būtu jāturpina izstrādāt metodoloģijas, lai noteiktu produktu oglekļa pēdu un vides pēdas nospiedumu, izmantojot visa aprites cikla pieeju un nodrošinot, ka produktos ietverto emisiju uzskaite, tostarp no starptautiskā transporta, cik iespējams, atbilst realitātei;

I. tā kā Komisijai būtu arī jāizpēta produktu un pakalpojumu izsekojamības jautājums, lai nolūkā izveidot datubāzi precīzāk apzinātu to kopējo ietekmi aprites ciklā, piemēram, ietekmi, ko rada materiālu ieguve un izmantošana, ražošanas process un enerģijas izmantošana, izmantotā transporta veids;

([4]) Eiropas Parlamenta 2020. gada 8. oktobrī pieņemtie grozījumi priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulu (ES) 2018/1999 (Eiropas Klimata akts) (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0253).

([5]) Pasaules Meteoroloģijas organizācijas (*WMO*) paziņojums par globālā klimata situāciju 2019. gadā.

([6]) Fezzigna, P., Borghesi, S., Caro, D., "*Revising Emission Responsibilities through Consumption-Based Accounting: A European and Post-Brexit Perspective*" izdevumā *Sustainability*, 2019. gada 17. janvāris.

([7]) Sk. Revīzijas palātas Īpašo ziņojumu Nr. 18/2020.

J. tā kā aptuveni 27 % no globālajām CO_2 emisijām, ko rada kurināmā sadedzināšana, pašlaik ir saistītas ar starptautiski tirgotām precēm ([8]); tā kā 90 % no starptautiskajiem preču pārvadājumiem tiek veikti jūrā, radot ievērojamas SEG emisijas; tā kā ES sākotnējā nacionāli noteiktajā devumā (NND) bija iekļautas tikai SEG emisijas, kas rodas iekšzemes ūdensceļu navigācijā; tā kā uz to attiecas pārskatīšana, ņemot vērā ES pastiprināto mērķrādītāju 2030. gadam;

K. tā kā Covid-19 krīze ir sniegusi svarīgu mācību, tāpēc Komisijas priekšlikumā par jaunu atveseļošanas instrumentu *Next Generation EU* uzsvērta vajadzība stiprināt Eiropas autonomiju un noturību, kā arī vajadzība pēc īsām piegādes ķēdēm, jo īpaši īsākām pārtikas piegādes ķēdēm;

L. tā kā ir būtiski svarīgi, lai Komisijai būtu integrēts klimata politikas redzējums, piemēram, risinot jautājumu par tādu emisiju mazināšanas mērķrādītāju kā jūras transports sasniegšanu, sasaistot tos ar oglekļa cenu noteikšanas stratēģijām;

M. tā kā efektīva un pamatota cenas noteikšana ogleklim plašākas normatīvās vides ietvaros var kļūt par ekonomisku stimulu tādu ražošanas metožu izveidei, kas rada mazāku SEG pēdu, un var stimulēt ieguldījumus inovācijā un jaunās tehnoloģijās, nodrošinot ES ekonomikas dekarbonizāciju un apritīgumu; tā kā šajā saistībā nozīmīgs var būt efektīvs oglekļa ievedkorekcijas mehānisms;

N. tā kā tirdzniecība var būt svarīgs instruments, lai veicinātu ilgtspējīgu attīstību un palīdzētu cīnīties pret klimata pārmaiņām; tā kā ES vienotais tirgus ir otrs lielākais patērētāju tirgus pasaulē, tā sniedzot ES unikālas iespējas globālo standartu noteikšanā;

O. tā kā cīņa pret klimata pārmaiņām ir faktors, kas ietekmē konkurētspēju un sociālo taisnīgumu un piedāvā milzīgas iespējas rūpniecības attīstībai, darbvietu izveidei, inovācijai un reģionu attīstībai;

P. tā kā Vispārējās vienošanās par tarifiem un tirdzniecību (*GATT*) XX pants ļauj Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) dalībvalstīm īstenot pasākumus, kas vajadzīgi cilvēku, dzīvnieku vai augu dzīvības vai veselības (b) vai dabas resursu (g) aizsardzībai;

Q. tā kā ES būtu jāpieņem, ka trešā valsts var izveidot oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, ja tā nosaka augstāku oglekļa cenu;

R. tā kā ASV prezidents Džo Baidens savā vēlēšanu platformā ieņēma labvēlīgu nostāju, lai noteiktu oglekļa ievedkorekcijas nodevas vai kvotas oglekļietilpīgām precēm, ko ieved no valstīm, kuras nepilda pienākumus attiecībā uz klimatu un vidi; tā kā tas radītu jaunu iespēju sadarbībai starp ES un ASV, cīnoties pret klimata pārmaiņām un atjaunojot šo svarīgo partnerību;

S. tā kā ES paaugstinātajam mērķim klimata pārmaiņu jomā nebūtu jārada risks, ka Eiropas rūpniecības nozarēm palielinās oglekļa emisiju pārvirze,

Vispārīgas piezīmes

1. pauž dziļas bažas par to, ka pašlaik neviens iesniegtais nacionāli noteiktais devums (NND), tostarp ES un tās dalībvalstu devums, neatbilst Parīzes nolīgumā izvirzītajam mērķim ierobežot temperatūras paaugstināšanos krietni zem 2 °C, vienlaikus turpinot centienus ierobežot globālās temperatūras paaugstināšanos līdz 1,5 °C virs pirmsindustriālā līmeņa;

2. pauž bažas par dažu ES tirdzniecības partneru sadarbības trūkumu starptautiskajās klimata sarunās dažu pēdējo gadu laikā, jo tas, kā nesen konstatēts Pušu konferences 25. sesijā, vājina mūsu kolektīvo globālo spēju sasniegt Parīzes nolīguma mērķus; mudina visas puses atbalstīt kolektīvus un zinātniski pamatotus globālos centienus, kas var ļaut šos mērķus sasniegt; aicina Komisiju un Padomi *UNFCCC* ievērot pārredzamu, taisnīgu un iekļaujošu lēmumu pieņemšanas procesu;

([8]) Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO), "Starptautiskajā tirdzniecībā un iekšzemes galīgajā pieprasījumā iekļautās CO_2 emisijas — metodoloģija un rezultāti, izmantojot ESAO starpvalstu ielaides un izlaides datubāzi", 2020. gada 23. novembris.

3. uzsver, ka ES un tās dalībvalstīm ir pienākums un iespēja turpināt uzņemties vadošu lomu globālajā klimatrīcībā līdz ar pārējiem vadošajiem globālajiem emisijas avotiem; norāda, ka ES ir vadījusi globālo klimatrīcību, kā apliecina tās pieņemtais mērķis ne vēlāk kā līdz 2050. gadam nodrošināt klimatneitralitāti un tās plāns palielināt savu emisiju samazināšanas mērķrādītāju 2030. gadam; stingri mudina Komisiju un dalībvalstis pastiprināt klimata diplomātiju pirms un pēc tiesību akta priekšlikuma par oglekļa ievedkorekcijas mehānismu pieņemšanas un jo īpaši nodrošināt pastāvīgu dialogu ar tirdzniecības partneriem, lai stimulētu globālu klimatrīcību; uzsver, ka ir vajadzīgi vienlaicīgi diplomātiskie centieni, lai nodrošinātu, ka ES kaimiņvalstis tiek iesaistītas jau agrīnā posmā;

4. uzsver iedzīvotāju un patērētāju galveno lomu enerģētikas pārkārtošanā un to, cik svarīgi ir stimulēt un atbalstīt patērētāju izvēli, lai mazinātu klimata pārmaiņu ietekmi, veicinot ilgtspējīgas darbības un papildu ieguvumus, kas sekmē dzīves kvalitātes uzlabošanos;

5. pieņem zināšanai Komisijas priekšlikumu noteikt ES klimata mērķrādītāju 2030. gadam kā "neto emisiju samazinājumu par vismaz 55 %" salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni; taču uzsver, ka Parlaments pieņēma augstāku mērķrādītāju, to nosakot 60 % apmērā;

6. norāda, ka, lai gan ES ir ievērojami samazinājusi savas iekšzemes SEG emisijas, ES importā ietvertās SEG emisijas ir pastāvīgi augušas, tādējādi vājinot ES centienus samazināt savu globālo SEG pēdu; uzsver, ka preču un pakalpojumu neto imports ES veido vairāk nekā 20 % no Savienības iekšzemes CO_2 emisijām; uzskata, ka būtu labāk jāpārrauga SEG saturs importā, lai konstatētu iespējamus pasākumus ES globālās SEG pēdas samazināšanai;

Ar PTO saderīga oglekļa ievedkorekcijas mehānisma izstrāde

7. atbalsta oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ieviešanu, ja vien tas ir saderīgs ar PTO noteikumiem un ES brīvās tirdzniecības nolīgumiem (BTN), neesot diskriminējošs un neradot slēptus ierobežojumus starptautiskajai tirdzniecībai; uzskata, ka šāds oglekļa ievedkorekcijas mehānisms stimulētu ES rūpniecības nozares un ES tirdzniecības partnerus dekarbonizēt savas nozares, un tādēļ atbalsta gan ES, gan globālo klimata politiku virzībā uz SEG neto nulles emisiju mērķa sasniegšanu saskaņā ar Parīzes nolīguma mērķiem; nepārprotami konstatē, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būtu jāveido tikai klimata mērķu sasniegšanas nolūkā un to nedrīkst ļaunprātīgi izmantot kā instrumentu protekcionisma, nepamatojamas diskriminācijas vai ierobežojumu veicināšanai; uzsver, ka šim mehānismam būtu jāatbalsta ES zaļie mērķi, jo īpaši nolūkā labāk risināt ES rūpniecībā un starptautiskajā tirdzniecībā iekļauto SEG emisiju problēmu, tajā pašā laikā neradot diskrimināciju un tiecoties uz vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem pasaulē;

8. uzsver, ka vismazāk attīstītām valstīm un mazajām salu jaunattīstības valstīm būtu jāpiešķir īpašas tiesības, lai ņemtu vērā to īpašos apstākļus un oglekļa ievedkorekcijas mehānisma potenciālo negatīvo ietekmi uz to attīstību;

9. atgādina par tālāko reģionu īpašajiem ierobežojumiem un problēmām, jo īpaši saistībā ar attālumu, izolētību un ierobežoto tirgus apjomu, un aicina, veidojot oglekļa ievedkorekcijas mehānismu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantu, pienācīgi ņemt vērā šo reģionu īpatnības;

10. atkārtoti pauž, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ieviešanai būtu jābūt daļai no likumdošanas pasākumu kopuma, lai nodrošinātu ES ražošanā un patēriņā radīto SEG emisiju strauju samazināšanu, jo īpaši palielinot energoefektivitāti un atjaunojamos energoresursus; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būtu jāapvieno ar politiku, kuras mērķis ir padarīt iespējamus un veicināt ieguldījumus mazoglekļa rūpnieciskajos procesos, tostarp ar inovatīviem finansēšanas rīkiem, jauno aprites ekonomikas rīcības plānu un plašāku ES rūpniecības politiku, kas ir gan vērienīga vides ziņā, gan sociāli taisnīga, lai virzītu dekarbonizētu Eiropas reindustrializāciju, radot kvalitatīvas darbvietas vietējā līmenī, un nodrošinātu Eiropas ekonomikas konkurētspēju, vienlaikus tiecoties uz ES klimata mērķiem un piedāvājot prognozējamību un noteiktību, lai nodrošinātu ieguldījumus klimatneitralitātē;

11. uzsver, ka produktu standarti var nodrošināt resursefektīvu mazoglekļa ražošanu, kā arī palīdzēt nodrošināt, ka produktu izmantošanai ir minimāla negatīva ietekme uz vidi; tādēļ lūdz Komisijai, papildinot oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ieviešanu, produktiem, ko laiž ES tirgū, ierosināt vērienīgākas, juridiski saistošas tiesību normas un standartus attiecībā uz SEG emisiju samazināšanu, resursu un enerģijas taupību, lai papildinātu ilgtspējīgu produktu politikas satvaru un jauno aprites ekonomikas rīcības plānu;

12. uzskata, ka, lai novērstu iespējamus kropļojumus iekšējā tirgū un vērtības ķēdē, oglekļa ievedkorekcijas mehānismam būtu jāattiecas uz visu to produktu un preču importu, uz ko attiecas ES ETS, tostarp uz starpproduktos vai gatavajos izstrādājumos integrētajām emisijām; uzsver, ka sākotnēji (jau līdz 2023. gadam) un pēc ietekmes novērtējuma oglekļa ievedkorekcijas mehānismam būtu jāaptver enerģētikas un energoietilpīgās rūpniecības nozares, piemēram, cementa, tērauda, alumīnija, naftas pārstrādes produktu, papīra, stikla, ķīmisko vielu un mēslošanas līdzekļu ražošana, kas joprojām saņem lielas bezmaksas kvotas un joprojām rada 94 % ES rūpniecisko emisiju;

13. uzsver, ka SEG emisiju saturs importā jāuzskaita, pamatojoties uz pārredzamiem, uzticamiem un drošiem, ar produktu saistītiem kritērijiem, kas noteikti trešo valstu iekārtu līmenī, un ka parasti, ja importētājs informāciju nav sniedzis, būtu jāņem vērā globālais vidējais SEG emisiju saturs atsevišķajos produktos, to sadalot pēc dažādām ražošanas metodēm ar atšķirīgu emisiju intensitāti; uzskata, ka, nosakot oglekļa cenas importam, būtu jāņem vērā gan tiešās, gan netiešās emisijas un attiecīgi arī katras valsts konkrētā oglekļa intensitāte elektrotīklā vai, ja importētājs ir sniedzis informāciju, enerģijas patēriņa oglekļa intensitāte iekārtas līmenī;

14. norāda, ka Komisija pašlaik izvērtē visas dažādās iespējas, kā ieviest oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, sākot ar nodokļu instrumentiem un beidzot ar mehānismiem, kuros izmantota ES ETS; uzsver, ka vienlaikus ar ES ETS pārskatīšanu būtu jāapsver oglekļa ievedkorekcijas mehānisma izstrādes kārtība, lai nodrošinātu to papildināmību un saskaņotību un novērstu pārklāšanos, kas ES rūpniecības nozarēm radītu dubultu aizsardzību; uzsver, ka ir svarīgi, lai oglekļa ievedkorekcijas mehānisma pamatā būtu pārredzams process, tostarp iesaistot PTO un ES tirdzniecības partnerus koordinācijā ar Eiropas Parlamentu un rūpīgi izvērtējot un salīdzinot dažādu oglekļa ievedkorekcijas mehānisma veidu efektivitāti, lietderīgumu un juridisko īstenojamību nolūkā samazināt kopējās SEG emisijas; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma galvenais mērķis ir saistīts ar vidi, tāpēc vides kritērijiem būtu jābūt būtiski svarīgiem instrumenta izvēlē, nodrošinot prognozējamu un pietiekami augstu oglekļa cenu, kas stimulē dekarbonizācijas ieguldījumus, lai īstenotu Parīzes nolīguma mērķus;

15. uzsver, cik svarīgi ir novērtēt katras iespējas ietekmi uz patērētāju, jo īpaši neaizsargātāko grupu, dzīves līmeni, kā arī ietekmi uz viņu ieņēmumiem; aicina Komisiju ietekmes novērtējumā iekļaut arī to, kā ES budžetu ietekmē pašu resursu ieņēmumi no oglekļa ievedkorekcijas mehānisma atkarībā no mehānismam izvēlētās struktūras un kārtības;

16. uzskata — lai novērstu iespējamu oglekļa emisiju pārvirzes risku, vienlaikus ievērojot PTO noteikumus, oglekļa ievedkorekcijas mehānisma maksa par oglekļa saturu importa precēs ir jāiekasē tādā veidā, kas atspoguļo oglekļa izmaksas, kuras maksā ES ražotāji; uzsver, ka oglekļa cenām, ko nosaka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms, jāatbilst ES kvotu cenas dinamiskām izmaiņām ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, vienlaikus nodrošinot prognozējamību un mazāku svārstīgumu oglekļa cenā; uzskata, ka importētājiem būtu jāpērk kvotas no kvotu kopuma, kurš nav saistīts ar ES ETS un kura oglekļa cena atbilst oglekļa cenai dienā, kad notiek darījums ES ETS; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ieviešana ir tikai viens no pasākumiem Eiropas zaļā kursa mērķu īstenošanā un ir arī jāpapildina ar nepieciešamajiem pasākumiem ETS neaptvertajās nozarēs, kā arī ar vērienīgu ES ETS reformu, lai nodrošinātu, ka tā īsteno pamatotu oglekļa cenas noteikšanu, pilnībā ievērojot "piesārņotājs maksā" principu, un palīdzētu veikt nepieciešamo SEG emisiju samazināšanu saskaņā ar ES atjaunināto klimata mērķrādītāju 2030. gadam un SEG neto nulles emisijas mērķrādītāju 2050. gadam, tostarp ņemot vērā lineārā samazinājuma faktoru, pārveidojot maksimālās summas bāzi un izvērtējot iespējamo vajadzību noteikt oglekļa minimālo cenu;

17. uzsver, ka akcīzes nodeva (vai nodoklis) par oglekļa saturu visos gan iekšzemes, gan importētajos patēriņa produktos pilnībā nenovērstu oglekļa emisiju pārvirzes risku, būtu tehniski grūts uzdevums, ņemot vērā oglekļa izsekošanas sarežģītību globālajās vērtības ķēdēs, un varētu radīt ievērojamu slogu patērētājiem; atzīst, ka fiksētais ievedmuitas nodoklis vai importa nodoklis varētu būt vienkāršs instruments tam, lai sniegtu spēcīgu un stabilu vides cenu signālu attiecībā uz importēto oglekli; tomēr uzskata, ka šāds nodoklis, ņemot vērā tā fiksēto apmēru, būtu mazāk elastīgs instruments ES ETS cenu izmaiņu atspoguļošanai; uzsver, ka praksē mainīgais nodoklis, kas automātiski atspoguļo ES ETS cenu, būtu līdzvērtīgs uz pieņēmumu balstītai ETS; atzīst — ja oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būs fiskāla rakstura, pastāv iespēja, ka tiks ieviests uz LESD 192. panta 2. punktu balstīts mehānisms;

18. uzsver, ka būtu jānodrošina iespēja importētājiem saskaņā ar ES standartiem ES ETS mērīšanai, ziņošanai un verifikācijai pierādīt, ka viņu produkta oglekļa saturs ir zemāks par minētajām vērtībām, un jāļauj attiecīgi koriģēt maksājamo cenu, lai visā pasaulē veicinātu inovācijas un investīcijas ilgtspējīgās tehnoloģijās; uzskata, ka šādā veidā nevajadzētu uzlikt nesamērīgu slogu MVU; uzsver, ka mehānisma īstenošanas pamatā vajadzētu būt ES standartu kopumam, kas novērsīs tā apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu, un tā pārvaldīšanai būs vajadzīga spēcīga neatkarīga infrastruktūra;

19. uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānismam būtu jānodrošina, ka no trešo valstu importētājiem netiek divreiz iekasēta maksa par oglekļa saturu viņu produktos, lai nodrošinātu vienlīdzīgu un nediskriminējošu attieksmi pret viņiem; aicina Komisiju rūpīgi izvērtēt dažādo oglekļa ievedkorekcijas mehānisma variantu ietekmi uz vismazāk attīstītajām valstīm;

20. uzsver, ka atšķirībā no ETS šajā mehānismā nedrīkst uzskatīt, ka kokmateriālu izmantošana par kurināmo ir oglekļneitrāla, un pārskatītajā un atjauninātajā sistēmā ir jānosaka cena ogleklim, kas iekļauts iegūtajos kokmateriālos un noplicinātajā augsnē;

21. mudina Komisiju steidzami nodrošināt, lai tiktu mazināts risks, ka eksportētāji uz ES mēģinās apiet šo mehānismu vai apdraudēt tā efektivitāti, piemēram, pārvirzot ražojumus starp tirgiem vai eksportējot pusfabrikātus;

Ar tirdzniecību saistītie oglekļa ievedkorekcijas mehānisma aspekti

22. prasa, lai Parīzes nolīgums un tajā noteiktie mērķi kļūtu par vienu no galvenajiem tirdzniecības politikas vadošajiem principiem, kam būtu pielāgojamas visas tirdzniecības iniciatīvas un to politiskie instrumenti, cita starpā iekļaujot to kā būtisku elementu brīvās tirdzniecības nolīgumos; pauž pārliecību, ka šāda mērķtiecīga tirdzniecības politika var būt svarīgs virzītājspēks, kas pavērsīs ekonomiku dekarbonizācijas virzienā, lai sasniegtu Parīzes nolīgumā un Eiropas zaļajā kursā izvirzītos klimata mērķus;

23. pauž nopietnas bažas par daudzpusējās tirdzniecības sistēmas lomas mazināšanos; aicina Komisiju aktīvi sadarboties ar tirdzniecības partnervalstu valdībām, lai nodrošinātu nepārtrauktu dialogu par šo iniciatīvu, tādējādi stimulējot klimatrīcību gan Savienībā, gan tās tirdzniecības partnervalstīs; uzsver, ka tirdzniecības politiku var izmantot un tā būtu jāizmanto, lai sekmētu pozitīvu vides programmu un izvairītos no lielām atšķirībām ES un pārējās pasaules vides mērķu vērienīguma līmenī, un ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būtu jāizstrādā kā darbība, kas papildina ES brīvās tirdzniecības nolīgumu tirdzniecības un ilgtspējīgas attīstības nodaļās paredzētās darbības; uzsver, ka iniciatīvas galīgajam mērķim ir jābūt globālai rīcībai, kas padarīs oglekļa ievedkorekcijas mehānismu lieku, kad pārējā pasaule sasniegs vērienīguma līmeni, ko ES ir izvirzījusi attiecībā uz CO_2 emisiju samazināšanu; tāpēc uzskata, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būtu jāuztver kā līdzeklis, kas palīdz paātrināt šo procesu, nevis kā protekcionisma līdzeklis; sagaida, ka Komisija sāks sarunas par vispārēju pieeju PTO vai G20 ietvaros;

24. uzskata, ka pārejā uz klimatneitrālu, resursefektīvu un apritīgu globālo ekonomiku starptautiskā tirdzniecība un tirdzniecības politika ir būtiski faktori, kas atbalsta vispārējos centienus sasniegt ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM) un izpildīt Parīzes nolīguma saistības; uzskata, ka ir steidzami jāīsteno visaptveroša PTO reforma, kas ļautu tai garantēt godīgu tirdzniecību un vienlaikus apkarot globālo sasilšanu; norāda, ka *GATT* noteikumi ir pieņemti 1947. gadā, un uzskata, ka tie ir jāpārskata, ņemot vērā pašreizējo klimata krīzi; sagaida, ka Komisija steidzami uzņemsies iniciatīvas attiecībā uz PTO reformu, lai panāktu atbilstību klimata mērķiem; aicina Komisiju pastiprināt centienus, lai panāktu globālu CO_2 cenas noteikšanu, un veicināt klimata un vides aizsardzības tehnoloģiju tirdzniecību, piemēram, ar tādām tirdzniecības politikas iniciatīvām kā PTO Vides preču nolīgums;

25. aicina Komisiju tiekties veikt daudzpusējas PTO reformas, kas starptautisko tirdzniecību saskaņotu ar Parīzes nolīguma mērķiem un citiem starptautisko tiesību aspektiem, jo īpaši ar Starptautiskās Darba organizācijas (SDO) konvencijām; norāda, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms būs saderīgs ar PTO noteikumiem, ja tiks veidots, lai sasniegtu skaidri noteiktu vides mērķi samazināt SEG emisijas, un ja tajā tiks ievērota augstākā vidiskā integritāte;

26. uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms var palīdzēt sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus; atgādina, ka arī pienācīga darba veicināšana ir ilgtspējīgas attīstības mērķis, un mudina Komisiju nodrošināt, ka ES tirgū laistās preces ir ražotas atbilstoši nosacījumiem, kuros ievērotas SDO konvencijas;

27. norāda, ka PTO noteikumiem pielāgota oglekļa ievedkorekcijas mehānisma izstrādes pamats varētu būt *GATT* noteikumi, piemēram, I pants (vislielākās labvēlības režīma princips), III pants (valsts režīma princips) un vajadzības gadījumā XX pants (vispārējā izņēmuma klauzula), un tā vienīgajam pamatojumam būtu jābūt vides aizsardzībai, t. i., globālo CO_2 emisiju mazināšanai un oglekļa emisiju pārvirzes novēršanai;

28. uzsver nediskriminācijas principu, kas paredzēts *GATT* III pantā; uzsver, ka vienāda attieksme pret importētiem un vietējiem ražojumiem ir galvenais kritērijs, lai nodrošinātu jebkura pasākuma saderību ar PTO noteikumiem; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānismam būtu jārada vienlīdzīgi konkurences apstākļi starp ES iekšzemes un ārvalstu ražotājiem, piemērojot ETS līdzvērtīgu maksu par integrētajām oglekļa emisijām importētajām precēm attiecīgajās nozarēs neatkarīgi no to izcelsmes, tādējādi nodrošinot Eiropas rūpniecībai pilnīgu aizsardzību pret oglekļa emisiju pārvirzi un novēršot emisiju pārnesi uz trešām valstīm; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma īstenošanā būtu jānovērš dubulta aizsardzība ES iekārtām, vienlaikus novērtējot ietekmi uz eksportu un atkarīgajām nozarēm vērtības ķēdē; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma izstrādē būtu jāievēro vienkāršs princips, saskaņā ar kuru vienu tonnu oglekļa nevajadzētu aizsargāt divreiz;

29. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt globālus vienlīdzīgus konkurences apstākļus Eiropas nozaru konkurētspējai, neradot kaitīgu ietekmi uz klimatu un vidi; tāpēc mudina Komisiju apsvērt eksporta atlaižu iespējamu ieviešanu, taču tikai tad, ja tās var pilnībā apliecināt savu labvēlīgo ietekmi uz klimatu un atbilstību PTO noteikumiem; uzsver, ka, lai novērstu nevēlamas klimata sekas, ko rada mazāk efektīvu ražošanas metožu stimulēšana Eiropas eksporta nozarēm, un nodrošinātu atbilstību PTO noteikumiem, jebkādam iespējamam eksporta atbalsta veidam būtu jābūt pārredzamam un proporcionālam, tas nedrīkst radīt nekāda veida konkurences priekšrocības ES eksporta nozarēm trešās valstīs un tas būtu stingri jāattiecina tikai uz visefektīvākajām iekārtām, lai saglabātu SEG emisiju samazināšanas stimulus ES eksporta uzņēmumiem;

30. uzsver, ka mehānismam katrā ziņā ir jārada stimuls ES un ārvalstu rūpniecības nozarēm ražot tīrus un konkurētspējīgus produktus un jānovērš oglekļa emisiju pārvirze, neapdraudot tirdzniecības iespējas;

31. norāda, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms ir daļa Eiropas zaļā kursa un instruments, ar ko sasniegt ES 2050. gada klimatneitralitātes mērķi; norāda, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms tieši vai netieši varētu ietekmēt oglekļietilpīgākās rūpniecības nozares ar izteiktu tirdzniecības intensitāti un ka ar tām visa procesa laikā būtu jāapspriežas; turklāt norāda, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisms varētu ietekmēt piegādes ķēdes tādējādi, ka tās internalizētu oglekļa izmaksas; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānismam katrā ziņā būtu jābūt viegli administrējamam un tas nedrīkstētu radīt lieku finansiālu un administratīvu slogu uzņēmumiem, jo īpaši MVU;

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisms un pašu resursi

32. atzīst, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānismu ir iespējams ieviest vai nu kā pašreizējā muitas nodokļu režīma paplašinājumu, vai arī kā papildu shēmu pašreizējā ES ETS satvara ietvaros; uzsver, ka abas pieejas varētu pilnībā saskaņot ar pašu resursu iniciatīvu;

33. atbalsta Komisijas ieceri izmantot oglekļa ievedkorekcijas mehānisma radītos ieņēmumus kā jaunus pašu resursus ES budžetā un aicina Komisiju nodrošināt pilnīgu pārredzamību attiecībā uz šo ieņēmumu izmantošanu; taču uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma lomai budžetā nebūtu jābūt tikai kā instrumenta blakusproduktam; uzskata, ka šādiem jauniem ieņēmumiem būtu jāļauj sniegt lielāku atbalstu klimatrīcībai un zaļā kursa mērķiem, piemēram, taisnīgai pārkārtošanai un Eiropas ekonomikas dekarbonizācijai, kā arī lielākam ES ieguldījumam starptautiskajās klimata finansēs vismazāk attīstīto valstu un mazo salu jaunattīstības valstu interesēs, jo tās ir vismazāk aizsargātas pret klimata pārmaiņām, īpaši nolūkā tās atbalstīt industrializācijas procesā, kas balstīts uz tīrām un dekarbonizētām tehnoloģijām; aicina Komisiju gaidāmajā priekšlikumā ņemt vērā mehānisma sociālās sekas, lai tās samazinātu; uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma radītos ieņēmumus nekādā gadījumā nedrīkst izmantot kā slēptas subsīdijas ļoti piesārņojošām Eiropas nozarēm, jo tas galu galā apdraudētu atbilstību PTO prasībām;

34. atgādina, ka Parlaments, Padome un Komisija vienojās par jaunu pašu resursu izveidi, tostarp par oglekļa ievedkorekcijas mehānismu, nākamajā daudzgadu finanšu shēmā (DFS) saskaņā ar 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīgumu par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (Iestāžu nolīgums) ([9]); uzsver, ka no oglekļa ievedkorekcijas mehānisma gūto finanšu plūsmu iekļaušana ES budžetā palīdzētu risināt fiskālās līdzvērtības jautājumus un nodrošinātu

([9]) OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.

taisnīgu ietekmes sadalījumu dalībvalstīs, kā arī garantētu racionālu struktūru ar minimālām administratīvām izmaksām; tādēļ secina, ka šādu ieņēmumu definēšana par ES pašu resursiem samazinātu NKI iemaksu daļu ES budžeta finansēšanā un tādējādi palīdzētu taisnīgi sadalīt oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ietekmi visās dalībvalstīs; uzskata, ka jebkādi ietaupījumi valsts līmenī mazāku NKI iemaksu dēļ palielinās dalībvalstu fiskālo telpu;

35. ņem vērā dažādas piesardzīgās ieņēmumu aplēses 5–14 miljardu EUR apmērā gadā atkarībā no jaunā instrumenta darbības jomas un struktūras; uzsver, ka ES budžets jebkurā gadījumā ir īpaši piemērots tam, lai absorbētu ieņēmumu svārstības vai pat ilgtermiņa regresīvo ietekmi;

36. pauž apņēmību nodrošināt to, ka pašu resursu grozā no oglekļa ievedkorekcijas mehānisma gūto pašu resursu daļa būs pietiekama tam, lai ar tiem segtu vispārējos paredzamos izdevumus, kas saistīti ar pamatsummas un aizņēmuma procentu atmaksu, kuru paredz Eiropas Atveseļošanas instruments, vienlaikus ievērojot universāluma principu; turklāt atgādina, ka jebkuram atmaksāšanas plāna pārpalikumam ir nemainīgi jāpaliek ES budžetā kā vispārējiem ieņēmumiem;

37. uzsver, ka jaunu pašu resursu groza ieviešana, kā teikts ceļvedī jaunu pašu resursu ieviešanai saskaņā ar Iestāžu nolīgumu, var veicināt Eiropas Savienības līmeņa izdevumu koncentrēšanu uz prioritārajām jomām un kopīgo sabiedrisko labumu, nodrošinot augstu efektivitātes pieaugumu salīdzinājumā ar izdevumiem valsts līmenī; atgādina, ka gadījumā, ja kāda no trim iestādēm neievēro Iestāžu nolīgumā paredzētos noteikumus, citas iestādes var pret to vērsties tiesā;

38. aicina iestādes aktīvi ievērot ceļveža jaunu pašu resursu ieviešanai burtu un garu saskaņā ar Iestāžu nolīgumu, kurā noteikts, ka šiem jaunajiem pašu resursiem jāstājas spēkā ne vēlāk kā līdz 2023. gada 1. janvārim;

Oglekļa ievedkorekcijas mehānisma īstenošana un citi aspekti

39. uzsver, ka oglekļa ievedkorekcijas mehānisma ieviešana ir jāpapildina ar visu to videi kaitīgo subsīdiju veidu atcelšanu, kuras valsts līmenī piešķir energoietilpīgām nozarēm; aicina Komisiju izvērtēt dalībvalstu atšķirīgo praksi šajā jautājumā, ņemot vērā "piesārņotājs maksā" principu;

40. prasa, lai oglekļa ievedkorekcijas mehānismu pārraudzītu neatkarīga struktūra Komisijas uzraudzībā, kurai pēc pieprasījuma un regulāri vismaz divreiz gadā būtu jāziņo un jāsniedz pārredzama informācija Parlamentam, Padomei un Komisijai;

41. norāda, ka ES ir pasaulē lielākā oglekļa importētāja un ka oglekļa saturs no ES eksportētajās precēs ir ievērojami zemāks par oglekļa saturu importētajās precēs; secina, ka Eiropas centieni cīņā pret klimata pārmaiņām ir lielāki nekā vidējie starptautiskie centieni; uzsver — lai novērtētu Savienības kopējo ietekmi uz klimatu, ir vajadzīga stingra ziņošanas metode, kurā tiek ņemtas vērā ES importēto preču un pakalpojumu emisijas;

42. uzsver, ka mehānisms laika gaitā kļūs novecojis tādu pietiekamu starptautisku klimata centienu ietekmē kā, piemēram, stabila, plaša un konsekventa starptautiskā oglekļa cenu noteikšana un pilnībā konkurētspējīgas zemu emisiju tehnoloģijas, produkti un ražošanas procesi; uzskata, ka klimata pārmaiņas ir globāla problēma, kurai nepieciešami globāli risinājumi, un tādēļ uzskata, ka ES būtu jāturpina atbalstīt globālas CO_2 cenu noteikšanas sistēmas izveidi saskaņā ar Parīzes nolīguma 6. pantu; mudina Komisiju izstrādāt mehānismu, paredzot skaidru un vērienīgu grafiku tā īstenošanai un attīstībai; atgādina, ka daži CO_2 mazināšanas tehniskie risinājumi joprojām ir izmēģinājuma posmā, un tādēļ aicina Komisiju turpināt centienus tos pilnveidot; aicina Komisiju izstrādāt šo mehānismu tāda vispusīga ilgtermiņa politikas pasākumu kopuma ietvaros, kurš atbilst mērķim par ļoti energoefektīvas un resursefektīvas siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisijas ekonomikas sasniegšanu ne vēlāk kā līdz 2050. gadam;

43. atgādina, ka ES klimata politikai, rūpniecības politikai un mērķim saglabāt un palielināt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi ir jābūt cieši saistītiem; uzsver, ka ikvienam mehānismam ir jābūt iekļautam mūsu rūpniecības stratēģijā, lai radītu stimulu rūpniecības nozarēm ražot tīrus un konkurētspējīgus produktus;

44. uzsver, ka pienācīgi funkcionējošam mehānismam būtu jānodrošina ES importēto emisiju samazināšana un jānodrošina visefektīvākā klimata aizsardzība pret oglekļa emisiju pārvirzes risku, vienlaikus ievērojot PTO noteikumus; uzsver, ka mehānisms būtu jāizstrādā tā, lai nodrošinātu tā efektīvu un vienkāršu piemērošanu un vienlaikus nepieļautu, ka tiek apieta rīcība, piemēram, resursu apjoma samazināšanās vai tādu pusfabrikātu vai galaproduktu imports, uz kuriem šis mehānisms neattiecas;

45. aicina Komisiju sniegt tehniskas konsultācijas un atbalstu pašmāju un ārvalstu rūpniecībai, jo īpaši MVU, par to, kā veidot uzticamas siltumnīcefekta gāzu emisiju uzskaites sistēmas importa precēm, lai saglabātu spēcīgu Eiropas rūpniecību, neradot tehniskus šķēršļus tirdzniecības partneriem;

46. prasa veikt īpašu novērtējumu par mehānisma ietekmi uz MVU un konkurenci iekšējā tirgū; prasa vajadzības gadījumā izveidot MVU atbalsta mehānismu, lai tie varētu sekmīgi pielāgoties jaunajai tirgus realitātei, tādējādi novēršot to, ka MVU kļūst par lielāko tirgus dalībnieku negodīgas prakses upuriem;

47. turklāt norāda — lai novērstu negodīgu konkurenci Eiropas tirgū, mehānismam nevajadzētu radīt neizdevīgus konkurences apstākļus konkurējošiem materiāliem; uzsver, ka nevajadzētu radīt neizdevīgus konkurences apstākļus klimatam nekaitīgākajiem materiāliem;

48. uzsver tā nozīmi Eiropas iedzīvotāju un viņu interešu pārstāvības nodrošināšanā un ES prioritāšu sasniegšanas veicināšanā tādās jomās kā klimata aizsardzība, ilgtspējīga izaugsme un starptautiskā konkurētspēja; tādēļ aicina Komisiju un Padomi likumdošanas procesā šī mehānisma izstrādei pilnībā iesaistīt Parlamentu kā vienu no likumdevējiem;

o

o o

49. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai.